

Batagaa kaŋ sanbandi Eberewey se

Citaaboo fahamandiroo

Batagaa woo mana hantumandi kala dumoo kaŋ se i ga nee Ebere, Izirayel borey maa foo no. I ga nee i se mo Alyahuudu. Bora kaŋ na batagaa woo hantum, sohö ir si maapoo bay. Bora kaŋ n'a hantum ga Alyahuudey ašariyaa bay.

Alyahuudey kaŋ naanay Isa, kaŋ goo gurzugay ra, ngi no batagaa woo hantumkaa ga biney daŋ k'i hoyray i ma duumi Isa naanaa ga. I masi hanga Alyahuudey alaadawey, a si haya kul hanse. A g'i cebe mo kaŋ Isa bisa almalaykey, a bisa annabey, a bisa sargari juwalkey jineborey, Isa ti sargari juwalkaw beeroo kaŋ na sargari follokaa tee kaŋ ga wasa alwaatey kul se. A n'i bayrandi kaŋ i ma gaabandi ba nda i ga zarabi, i ma Ibrahima nda Irkoy ganakaw beerey jerey guna ka tee.

Irkoy na nga Iz'aroo ka šelan ir se

¹ Cee boobo nda taka boobo, waati jinaa Irkoy šelan ir baabey se annabey bande, ² amma zaarey din kaŋ ti zaari korawey, a šelan ir se nda Iz'aroo kaŋ a n'a kayandi a ma tee haya kul tubukaa. Nga mo nda a na adupɲawey tee. ³ Iz'aroo din man'ti kala Irkoy daržaa nereyanoo, nga ti hayaa kaŋ ti Irkoy zaati. A ga haya kul dii nda nga šenni gaabantaa. Waatoo kaŋ a na

adamizey henanandi ngi zunubey ra ka ben, a goro Jerantaa kabe hennaa ga beene nongey ra.

Irkoy Iz'aroo bisa almalaykey

⁴ Iz'aroo bisa almalaykey sanda takaa kaŋ nda a duu maa kaŋ bisa ngi waney. ⁵ Koyne mo almalaykey ra, may se Irkoy bay ka nee:

«Ay Iz'aroo ti ni,
hō ay na ni hay»*?

A mana bay ka nee mo:

«Agay, ay ga tee a se baaba,
nga, a ga tee ya ne iz'aru.»†?

⁶ Amma waati kaŋ a ga nga Iz'aru jinaa sanba aduŋŋa ra koyne‡, a ga nee:

«Irkoy almalaykey kul ma sujudu a se.»§

⁷ Almalaykey here a nee:

«A ga hewoo tee nga dontokey,
a ga nuune deenewey tee nga goykey.»*

⁸ Amma Iz'aroo here a nee:

«He Irkoy, ni kokoy gorodogoo ga cindi abada
hala abada.

Ni laamaa goboo man'ti kala gobu kaŋ ga šerre.

⁹ Šerretaray no ma kan ma ne,
n'na ifutu konnay.

Woo se Irkoy, ni Koyoo

na ni yon nda paali jii,

ka baa ni ka bisa ni cerey kul.»†

* **1:5** 1.5 Zabur 2.7. † **1:5** 1.5 Samiyel 2to 7.14. ‡ **1:6** 1.6 «Amma waati kaŋ a ga nga Iz'aru jinaa sanba aduŋŋa ra koyne», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Amma waati kaŋ a ga kaa ka nga Iz'aru jinaa sanba aduŋŋa ra koyne». § **1:6** 1.6 Alhukumoo 32.43; Zabur 97.7. * **1:7** 1.7 Zabur 104.4. † **1:9** 1.8–9 Zabur 45.7–8.

10 Irkoy nee koyne:

«Ni ir Koyoo ka laboo gorandi za sintinoo ga.
Beenawey man'ti kala ni kabe teegoyoo.

11 I ga halaci, amma ni, n'ga cindi.

I kul ga žen sanda bankaaray.

12 N'g'i taabu sanda gumtaafa.

I ga barmay.

Ni, n'ga cindi taka follokaa ga,

ni zaarey sii nda kaydoo.»‡

13 Almalaykey ra, may se Irkoy bay ka nee:

«Goro ay kabe hennaa here,

hala waati kaŋ ra ay na ni iberey tee taari

k'i dan ni cewey cire»§?

14 Almalaykey, man'ti hundiyan no kaŋ ga goy
Irkoy se wala? Man'ti i nka sanbandi hala i ma
goy borey se kaŋ na hallasiyan tubu wala?

2

Ir masi hallasiyan beeroo yala

1 Woo maaganda se ir ga hima ka hanse ka hawa hayey kaŋ ir maar'ey ga hala ir masi fondaa naŋ. 2 Šennoo kaŋ almalaykey bay k'a har garandi cimi. Nda hooyan kul nda maayan jaŋay kul duu ngi zukandoo kaŋ nda i ga hima,

3 de ir, taka foo nda ir si zukandi nda ir na hallasiyan beeroo woo yala kaŋ ir Koyoo jin k'a har, borey kaŋ maar'a n'a tabatandi ir se?

4 Irkoy na seedetaray tee i ga nda tammaasayan, nda almunkaryan, nda kayfi dumi-dumiyan nda

‡ 1:12 1.10-12 Zabur 102.26-28. § 1:13 1.13 Zabur 110.1.

nooyaney kaŋ Hundi Henanantaa g'i zamna ka sawa nda nga ibaayoo.*

Boro follokaa kaŋ ga hallasiyan noo

⁵ Aduŋna kaŋ goo kaa kaŋ ga ir goo ma ŝelan, Irkoy man'a yeeti almalaykey hinoo cire.

⁶ Amma boro foo na seedetaray tee nongu foo ra ka nee:

«Cin ti boro hala ni, Irkoy ma hongu a?

Adamize kul ti macin hala ma huga nda a?

⁷ Waati kayna ra almalaykey bisa a.†

N'na darža nda beeray tee a se boŋkoyni fuula.

⁸ N'na haya kul daŋ cewey cire.»‡

Sohō kaŋ Irkoy na haya kul daŋ a cire, a mana haya kul naŋ kaŋ sii a cire. Sohō da ir si dii kaŋ haya kul sii kala a cire. ⁹ Amma ir ga dii Isa, waati kayna ra almalaykey bisa a§ hala Irkoy albarkaa ra a ma buuyan taba adamizey kul se, sohō ir dii kaŋ darža nda beeray kokoy fuula goo boŋoo ra buuyanoo zaraboo kaŋ a n'a zaa maaganda se.

¹⁰ A ga hima bora kaŋ na haya kul taka, koyne mo hayaa kul mana takandi kala a se, a na iz'aru boobo ka koy daržaa ra. Irkoy na Isa zarabey k'a tee boro timmante. Woo ka kate a ma tee ngi hallasiroo koyoo. ¹¹ Bora kaŋ ga borey jisi jere ga Irkoy se nda borey kaŋ jisandi jere ga Irkoy se kul mana hun kala boro folloku ga. Woo se a si haw ka nee i se nga armyey. ¹² A nee Irkoy se:

* **2:4** 2.4 Marku 16.17–20; Teegoyey 5.12. † **2:7** 2.7 «Waati kayna ra almalaykey bisa a», Grek ŝenni ra, almaganaa faa ti «Haya kayna nda almalaykey bisa a». ‡ **2:8** 2.8 Zabur 8.5–7.

§ **2:9** 2.9 Sorro 7to.

«Ay ga ni maapoo har ag'armey se,
ay ga don ka ni saabu margaroo game.»*

¹³ A nee koyne:

«Agay, ay g'ay naanaa dan Irkoy ra.»†

A nee mo:

«Agay ne, agay nda zankey kan Irkoy n'i noo ya
ne.»‡

¹⁴ Takaa kan nda zankey goo nda gaaham nda
kuri, Isa tee sanda ngi, hala a ma nga buuyanoo
ka boraan kan kone buuyan gaaboo goo tee yaada,
maanaa Ibilisi. ¹⁵ De mo a ma borey feeri kan
buuyan hunburay maaganda se ngi hunaroo kul
i goo banjataray ra, ¹⁶ zama šikka sii a mana
kaa ka almalaykey gaa, Ibirahima hayroo no a
kaa k'a gaa. ¹⁷ Woo maaganda se haya kul here
a ga hima ka hima nda nga armey hala a ma tee
ngi sargari juwalkey jineboraa kan ga hinna a ga
laadir Irkoy goyoo ra ka jamaa zunubey tuusu.
¹⁸ Zama Isa hunday zarabi, a siyandi, woo se a
ga hin ka borey kan goo ma siyandi faaba.

3

Isa bisa Musa

¹ Woo maaganda se, ag'arma henanantey kan
goo nda baa ciyayanoo ra kan hun beenaa ra, wa
Isa guna kan tee diyaw a tee sargari juwalkey
jineboro ir naanaa fondaa kan ir g'a har ra. ² Isa
ga laadir boraan here kan n'a gorandi goyoo ra,
sanda takaa kan Musa na tee Irkoy hugoo [kul]
goyoo ra. ³ Isa duu darža ka bisa Musa, sanda
takaa kan nda hugu cinakaw goo nda beeray ka

* **2:12** 2.12 Zabur 22.23. † **2:13** 2.13 Ezayi 8.17. ‡ **2:13** 2.13
Ezayi 8.18.

bisa hugoo. ⁴ Hugu kul, boro k'a cin, amma haya kul cinakaa man'ti kala Irkoy. ⁵ Musa man'ti kala goykaw, a tee laadirante Irkoy hugoo ra, hala hayaa kaŋ ga kaa ka harandi, a ma nga seedetaraa too. ⁶ Amma Almasihu man'ti kala Irkoy Iz'aroo, a tee laadirante ka Irkoy hugoo juwal. Ir ti nga hugoo nda ir ga naanaa nda naataa kaŋ nda ir ga fooma dii ka boori.

Hunanzamoo kaŋ jisandi Irkoy borey se

⁷ Woo maaganda se, sanda takaa kaŋ nda Hundi Henanantaa ga nee:

«Hõ, nda war maa Irkoy jindoo,

⁸ war masi war biney šendandi sanda tureyanoo waati,

siiyanoo zaaroo hane saajoo

⁹ kaŋ ra war baabey n'ay sii k'ay guna,

i dii ay teegoyey ¹⁰ jiiri woytaaci (40).

Woo maaganda se ay futu zamanoo din borey ga.

Ay nee: <Ngi biney ra, i ga dere waati kul,

i man'ay fondawey bay.>

¹¹ Ay futuyanoo ra ay žee ka nee: <Ir ga dii wala i ga huru ay hunanzamoo ra!>»*

¹² Ag'armey, wa war boŋ hawgay, boro kul war ra masi bara nda bine futu nda naanay jaŋay ka Irkoy hunantaa naŋ. ¹³ Wa cere kunahennay zaari kul, kullihinne ir goo waatoo woo ra kaŋ se

i ga nee «hõ», boro kul war ra masi binešenday ka naŋ zunubu ma nga darga. ¹⁴ Zama ir mana tee kala Almasihu hangasineyaŋ, nda a gar ir gaabu ir sintinoo naanaa ga hala benantaa ga.

¹⁵ Citaaboo nee:

* **3:11** 3.7–11 Zabur 95.7–11.

«Hõ, nda war maa Irkoy jindoo,
war masi war biney šendandi sanda tureyanoo
waati.»†

16 May ti borey kaŋ ture Irkoy meešennoo
maayanoo banda ga? Man'ti borey kul no kaŋ
Musa n'i fattandi Misira wala? 17 Mayyaŋ ga
Irkoy futu jiiri woytaaci (40)? Man'ti borey no
kaŋ na zunubu tee, de kunturey kaŋ ka buu
saajoo ra wala? 18 Mayyaŋ ga a goo kaŋ a žee kaŋ
i si huru nga hunanzamoo ra? Man'ti borey kaŋ
mana haŋajer a se ga a goo wala? 19 Ir dii kaŋ
i mana hin ka huru hunanzamoo ra ngi naanay
jaŋaa maaganda se.

4

1 Irkoy na allaahidu zaa kaŋ ir ga huru nga
hunanzamoo ra, ir ma hawgay war ra boro masi
goro kaŋ mana huru a ra. 2 Zama ir mo, ir maa
Alhabar Boryaa sanda borey din. Amma šennoo
kaŋ i maar'a mana baffoo hans'i se, zama i mana
hanga borey kaŋ na haŋajer bande ka naanaa
dii. 3 Ir kaŋ naanay, ir ga huru hunanzamoo ra
kaŋ Irkoy n'a har ka nee:

«Ay futuyanoo ra ay žee ka nee:

«Ir ga dii wala i ga huru ay hunanzamoo ra»*,
ba kaŋ se goyey teendi ka ben za aduŋŋa
daaruroo ga. 4 Zama Citaaboo nongu foo ra a
harandi jirbi iyyantoo ga ka nee: «Jirbi iyyantoo
din hane Irkoy hunanzam nga goyey kul kaŋ a
n'i tee ra.»† 5 Koyne mo Citaaboo nongoo din
kaŋ ir n'a har ra Irkoy nee: «Ir ga dii wala i ga

† 3:15 3.15 Zabur 95.7-8. * 4:3 4.3 Zabur 95.11. † 4:4 4.4
Sintinoo 2.2.

huru ay hunanzamoo ra!»‡ 6 Boro jinawey kaŋ maa Alhabar Boryaa mana huru hunanzamoo ra ngi haŋajer jaŋaa maaganda se. Amma hala sohō fondo goo boro fooyaŋ se ka huru. 7 Woo maaganda se Irkoy yee ka zaari foo kayandi kaŋ ti «hō». Waati gaya banda ga, a na Dawda ka šelaŋ ir se, sanda takaa kaŋ nda a harandi ka bisa, a nee:

«Hō, nda war maa Irkoy jindoo,

war masi war biney šendandi.»§

8 Aywa, nda a gar Žozuwe nk'i daŋ hunanzamoo ra, Irkoy si šelaŋ hunanzam zaari foo ga koyne.

9 Adiši, takaa kaŋ nda Irkoy hunanzam jirbi iyyantoo hane, hunanzamoo din dumoo ka cindi Irkoy jamaa se. 10 Boro kaŋ huru Irkoy hunanzamoo ra, bora mo hunanzam nga boŋ teegoyey ra, sanda takaa kaŋ nda Irkoy hunanzam nga waney ra.

11 Woo maaganda se ir ma gaabandi ka huru hunanzamoo woo ra, hala boro kul masi jaŋ ka huru sanda borey kaŋ mana haŋajer cine.

12 Irkoy meešenoo ga huna, a goo nda gaabi. A kan nda takuba kaŋ goo nda mee hinka. A ga koy hala a ma bine nda hundi fay, ka dobu nda londi fay. A ga dii bine honguyanoo nda nga anniyaa.

13 Takahaya sii no kaŋ ga tugu a se, moyey cire hayey kul goo gaa koonu, i ga kaaray. Nga jine ir ga hima ka kay.

Isa ti sargari juwalkey jineboraa

‡ 4:5 4.5 Zabur 95.11. § 4:7 4.7 Zabur 95.7-8.

14 Sohō kaŋ sargari juwalkey jineboro beeri goo ir bande kaŋ ti Isa, Irkoy Iz'aroo kaŋ na beenawey kottu ka bisa, ir ma gaabu ir naanaa haryanoo ga. 15 Zama man'ti sargari juwalkey jineboro bara ir se kaŋ si hin k'ir faaba ir luufuyaney ra. A siyandi sanda ir takaa, haya kul here, amma a mana zunubu tee. 16 Adiši, ir ma man nda naanay Irkoy kokoy gorodoo annee-mantaa hala ir ma duu tamalla nda anneema ka duu faabari waatoo ra kaŋ ir ga muraadu a.

5

1 Sargari juwalkey jineboro kul kaŋ zandi adamizey ra goyoo mana gorandi kala adamizey se Irkoy goyoo here, hala a ma hayey kaŋ nondi nda sargarey kaa kaŋ ga zunubu yaafa. 2 A ga faham borey se kaŋ si haya bay de i dere, zama nga hunday man'ti kala adamize de. 3 Haya kaŋ se adamize de no, woo se a ga hima ka sargari kaa nga boŋ zunubey se, takaa din da a m'a kaa jamaa waney se. 4 Boro kul si hin ka nga boŋ noo beeraa woo, Irkoy no ma boro cee k'a noo a se, sanda Haruna takaa. 5 Takaa din da Almasihu mo mana nga boŋ noo darža ka tee sargari juwalkey jineboro. Amma a duu daržaa bora a do kaŋ šelaŋ a se ka nee:

«Ay Iz'aroo ti ni,
hō ay na ni hay.»*

6 Citaaboo nongu foo mo ra a nee:
«Sargari juwalkaw ti ni hala abada
sanda Melšizedek takaa.»†

* 5:5 5.5 Zabur 2.7. † 5:6 5.6 Zabur 110.4.

⁷ Waatoo kaŋ Isa goo laboo ga, a na Irkoy ŋaaray kaŋ ga hin k'a hallasi buuyan ra, a n'a suurandi hala nongu kaŋ ra a hēe ka jinde jer ka hanse ka kaati. Irkoy n'a yakubar, zama a nka Irkoy gana. ⁸ Ba kaŋ se Irkoy Iz'aroo no, nga zarabey ra a na Irkoy jindoo haŋajeryanoo denden. ⁹ Waatoo kaŋ a tee timmante, borey kul kaŋ ga haŋajer a se, a tee i se hallasiyan abadante nookaw. ¹⁰ Irkoy n'a tee sargari juwalkey jineboro sanda Melšizedek takaa.

Ir ma hawgay ir masi duma bere Irkoy se

¹¹ Haya boobo goo no kaŋ ir ga baa ir m'a har war se woo ga, amma hayayan no kaŋ ŋi maanaa ga šendi war se, zama war tee fuyyanteyan kaŋ si cahã ka faham. ¹² Sohõ hima ka gar war tee alfa, amma war ga too cawandikaw ga koyne kaŋ ma war cawandi Irkoy meešennoo harfu jinawey. Waa ga war ga too, war si hin ka ŋaayan šenda ŋaa. ¹³ Zama boro kul kaŋ ga waa nan si hin ka šerretaray hayey kaa cere ra, zanka no. ¹⁴ Amma ŋaayan šendaa man'ti kala borey kaŋ nin wane, borey kaŋ lakkaley ga hin ka ihenna nda ilaala kaa cere ra, zama i doona a.

6

¹ Woo maaganda se ir masi kay Almasihu cawyanoo haya jinawey ga, ir ma koy jine ka timme, bila nda ir ma yee kate ka hayey gorandi za sintinoo ga kaŋ ti: ka tuubi teegoyey ra kaŋ ga kate boro ma buu, nda ka naanay dan Irkoy ra,

² nda cawandiyanoo kaŋ ga šelan batizeyan* ga, nda ka kabe fur borey ga Irkoy maapoo ga, nda bukawey tunyanoo, nda ciiti abadantaa. ³ Woo no ir ga kaa k'a tee nda Irkoy yadda.

⁴ Borey kaŋ waati foo lakkaley feeri, i na beenaa nooyanoo taba, i duu Hundi Henanantaa sanda takaa kaŋ nda boroyaŋ duu a, ⁵ i na Irkoy meešenni hennaa taba, i na zamanoo kaŋ goo kaa gaabey taba, ⁶ amma woo kul, i na fondaa naŋ, a si hin ka tee i ma bere ka yee ka tuubi koyne, zama Irkoy Iz'aroo no i g'a kanji taaga ngi boŋ se k'a haawandi borey jine.

⁷ Labu kaŋ ga ncirpi ga kara cee boobo, de a ga dumari nafanteyaŋ hay borey se kaŋ g'a beeri, Irkoy ga albarka daŋ laboo din ra. ⁸ Amma nda a ga karji nda ngorfu hay, a sii nda nafaw, a mana mooru laaliyan, de nga kokoroo ti a ma tonandi.

⁹ Haya kaŋ ti war, ay baakey, ba kaŋ se ir ga šennoo woo dumoo har, ir ga naanay ka bay kaŋ war goo fondo hennaa ga kaŋ ti hallasiyan fondaa. ¹⁰ Irkoy man'ti boro kaŋ si šerre, a si dirpa war goyoo nda bajoo kaŋ war n'a tee a se ka nga boro henanantey alhaadimay, de mo war g'i alhaadimay hala hō. ¹¹ Ir ga boonay war affoo kul ma nga gaabandiyanoo cebe hala benantaa ga sanda takaa woo, hala war naataa kul ma hakiika. ¹² Hala war masi duu ka fuyye, amma war ma borey denden kaŋ naanay, i suuri, de i duu tuboo kaŋ allaahidoo zandi i se.

Irkoy allaahidu naanayantaa

* **6:2** 6.2 «batizeyan», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «alwalayan», Teegoyey 18.25; 19.3-6.

13 Waatoo kaŋ Irkoy na allaahidu zaa Ibrahima se, a žee nda nga boŋ maapoo, zama boro sii no kaŋ bisa a kaŋ nda a ga hin ka žee. 14 A nee: «Šikka sii ay ga albarka boobo daŋ ni ra, ay ga hanse ka ni boobandi.»† 15 Takaa woo nda Ibrahima suuri, de a duu hayaa kaŋ allaahidoo zandi a se. 16 Borey si žee nda kala borey kaŋ bisa ey, žeeyanoo no ma ngi šennoo gorandi ka kakaw kul benandi. 17 Takaa din da, woo se Irkoy žee ka hanse ka cebe tubukey se kaŋ nga allaahidoo si tun. 18 Haya hinka goo no kaŋ si tun kaŋ ti žeeyan nda allaahidu, a si hin ka tee Irkoy ma tun i ga. Woo ti haya kaŋ ga hanse k'ir biney daŋ, ir kaŋ zuru ka haya kul naŋ ka hanga naataa kaŋ allaahidoo zandi. 19 Naataa woo ga tee ir se sanda langara kaŋ ga ir biney ga hawa. Šikka sii a ra, a sinjandi ka boori. A ga huru ka koy ridowoo‡ dumaa ga nongu henanantey ihenanantaa ra. 20 Isa n'ir jin ka huru no din hala nga m'ir faaba, nga kaŋ tee sargari juwalkey jineboro sanda hala abada Melšizedek takaa.

7

Melšizedek man'ti kala kokoy nda sargari juwalkaw

1 Melšizedek woo man'ti kala Zalem kokoyoo, Irkoy Jerantaa sargari juwalkaa no. Kaŋ Ibrahima koy kokoyey wongu ka hin ey ka kaa, Melšizedek n'a kubay ka gaara a se. 2 Nga no

† 6:14 6.14 Sintinoo 22.16-17. ‡ 6:19 6.19 Sargarey 16.2.

Ibrahim na nga hayey kul azakkaa noo a se. Maa jinaa kaŋ huru a ga maanaa ti «šerretaray kokoyoo», koyne mo Zalem kokoyoo no, maanaa «alaafiyaa kokoyoo». ³ Baaba sii a se, paa sii a se, a sii nda hayraa. Nga zaarey sii nda sintindoo, nga hunaroo sii nda kaydoo. A ga hima nda Irkoy Iz'aroo, a ga cindi sargari juwalkaw hala abada.

⁴ Wa guna takaa kaŋ nda Melšizedek ga beeri. Ibrahim, ir kaagaa n'a noo alganiimaa azakkaa. ⁵ Lewi iz'arey ra, borey kaŋ duu sargari juwalyan goyoo goo nda fondo ašariyaa ra ka jamaa almaanoo azakkaa taa, maanaa ngi armey ga, ba kaŋ se i kul mana hun kala Ibrahim ga.

⁶ Melšizedek mana hun Lewi hayroo ga, a na Ibrahim almaanoo azakkaa taa a ga. Ibrahim kaŋ duu allaahidey, Melšizedek gaara a se. ⁷ Ka gar kakaw sii a ra, boraa kaŋ ga gaara bisa boraa kaŋ se a ga gaara. ⁸ Ne ra, borey kaŋ ga almaanoo azakkaa taa man'ti kala boroyaŋ kaŋ ga buu. Amma nongoo woo ra i ga seedetaray tee boraa* ga kaŋ a ga huna. ⁹ Lewi no ma almaanoo azakkaa taa. Ir ga hin ka nee kaŋ Lewi mo n'a kaa, zama Ibrahim n'a kaa. ¹⁰ Waatoo kaŋ Melšizedek koy Ibrahim kubay, a gar Lewi goo nga kaagaa hamoo ra, ba nda a mana hayandi jina.

¹¹ Nda a gar Lewi sargari juwalkawtaraa nka tee ka timme, zama nga bande Izirayel jamaa duu ašariyaa, a si too sargari juwalkaw tana ma gorandi sanda Melšizedek takaa kaŋ man'ti Lewi hayroo sanda Haruna. ¹² Zama nda sargari

* **7:8** 7.8 Boraa man'ti kala Melšizedek.

juwalkawtaray ga barmay, adiši ašariyaa mo ga hima ka barmay. ¹³ Bora a kaŋ ga hayey wey ga harandi si hun kala alkabiila tana ra kaŋ ra boro kul mana bay ka tee goykaw sargari tonadogoo ra. ¹⁴ A ga kaaray kaŋ ir Koyoo mana hun kala Žuda ga kaŋ ti alkabiilaa kaŋ ga Musa mana bay ka šelaŋ sargari juwalkawtaray here.

Sargari juwalkey jineboro sanda Melšizedek takaa

¹⁵ Woo ti haya kaŋ ga hanse ka hakiikandi kaŋ sargari juwalkaw ga kaa kaŋ ga hima nda Melšizedek. ¹⁶ Maanaa man'ti sargari juwalkaw no kaŋ adamizey alaadaa k'a gorandi, amma hunari hinoo kaŋ si halaci k'a gorandi. ¹⁷ Seedetaraa ne kaŋ harandi a ga:
«Sargari juwalkaw ti ni hala abada sanda Melšizedek takaa.»†

¹⁸ Yaamar jinaa tuusandi, zama a sii nda gaabi, a sii nda nafaw, ¹⁹ ašariyaa mana haya kul tee k'a timmandi, amma naata henna feeri ir se kaŋ ga kate ir ma man Irkoy. ²⁰ A mana teendi mo kala nda Irkoy žeeyanoo, sargari juwalkey jerey ti a bila Irkoy žeeyanoo. ²¹ Isa tee sargari juwalkaw, Irkoy ka žee k'a har. A nee a se:
«War Koyoo nka žee,
nga žeeyanoo si tun,
sargari juwalkaw ti ni hala abada.»‡

²² Takaa woo ra Isa na amaanaa kaŋ bisa ijinaa zaa.

²³ Koyne mo ngi, iboobo tee sargari juwalkaw ka bisa, zama buuyan no m'i ganji i ma duumi

† 7:17 7.17 Zabur 110.4. ‡ 7:21 7.21 Zabur 110.4.

sargari juwalkawtaraa ra. ²⁴ Amma Isa ga duumi hala abada, boro tana si tee sargari juwalkaw dogoo ra. ²⁵ Woo se a ga hin ka borey kaŋ ga too a do ka koy Irkoy do hallasi ka timme, zama waati kul a ga huna ka Irkoy ŋaaray borey din se.

²⁶ Nga ti sargari juwalkey jineboro dumoo kaŋ ga ir ga too. A ga henan, a si ifutu miile, žiibi sii a ga, a ga fay ka mooru zunubantey. Irkoy n'a jer beenawey se beene. ²⁷ Nga, a si too a ma sargari kaa zaari kul sanda sargari juwalkey jineborey jerey takaa kaŋ kala i ma sargari kaa ŋgi boŋ zunubey se jina i ma duu ka sargari kaa koyne jamaa zunubey se. Zama waatoo kaŋ a na nga boŋ tee sargari, a man'a tee kala cee folloku. ²⁸ Borey kaŋ alfoydayey ga kacca, ašariyaa g'i gorandi i ma tee sargari juwalkey jineboro, amma žeeyanoo šennoo kaŋ kaa ašariyaa dumaa ga na Iz'aroo gorandi kaŋ ga timme dak hala abada.

8

Isa ti ir sargari juwalkey jineboraa

¹ Šennoo kul kaŋ ir g'a har gaaboo man'ti kala: sargari juwalkey jineboraa woo, nga dumoo bara ir se, a goo ma goro Jerantaa kokoy gorodogoo kabe hennaa ga beenaa ra. ² A goo ma goy Irkoy hugoo ra, maanaa hukkuu cimoo kaŋ ir Koyoo n'a cin, man'ti boro k'a cin.

³ Sargari juwalkey jineboro kul mana gorandi kala ka hayey kaŋ nondi nda sargari kaa. Woo maaganda se, ba ir sargari juwalkey jineboraa

mo, kala a ma sargari kaa. ⁴ Nda a gar a mma bara laboo ga, a si tee ba sargari juwalkaw, zama borey goo no kaŋ ga hayey kaŋ nondi kaa ka sawa nda ašariyaa. ⁵ Goyoo kaŋ sargari juwalkey goo m'a tee man'ti kala himakasinay nda bii, hayey kaŋ ga teendi beenaa ra no i g'i guna k'i tee. Sanda Musa, waatoo kaŋ a goo ma hukcumoo cin, Irkoy n'a yaamar ka nee: «Hawgay, ma hayaa kul tee ka sawa nda fasaloo kaŋ cebandi ma ne tondi hondoo boŋ.»* ⁶ Amma sohõ goy nondi Isa se kaŋ bisa woo, zama nga ti waafakandikaa amaana henna ra kaŋ ga goro allaahidu hennayan ga kaŋ bisa amaana žeenaa waney.

⁷ Nda a gar amaana jinaa woo nka wasa, ihinkantoo kaayanoo sii nda addalil. ⁸ Irkoy šelan nga jamaa se ngi laybey ga ka nee i se: «Nga ne, zaariyan ga kaa, war Koyoo k'a har, ay ga amaana taaga zaa

Izirayel hugoo nda Žuda hugoo se.

⁹ A si tee sanda amaanaa dumoo kaŋ huru agay
nda ngi baabey game
waatoo kaŋ ay n'i dii nda kabey k'i ka fatta
Misira gandaa ra.

I mana amaanaa din dii,
woo maaganda se agay mo n'i nan. War Koyoo
k'a har.

¹⁰ Amaanaa kaŋ ay g'a zaa Izirayel hugu-izey se
zaarey wey banda ga, war Koyoo k'a har,
ay g'ay ašariyawey dan lakkaley ra,
ay g'i hantum biney mo ga.
Ay ga tee ngi Irkoy,

* 8:5 8.5 Fattaroo 25.40.

i ga tee ay jamaa.

¹¹ Boro kul si yee ka nga gandaa boraa
wala nga armaa cawandi ka nee a se: <M'ir
Koyoo bay!>

Zama i kul ga kaa k'ay bay,
za ikaccu hala ibeeri.

¹² Ay ga ngi goy futawey yaafa i se,
ay si yee ka hongu ngi zunubey.»†

¹³ Kaŋ Irkoy nee «amaana taaga»‡, a nka ijinaa
tee ižeena, ka gar haya kaŋ gay, a žen, a ga dere
ne nda kayna.

9

Almasihu hinne ti sargaroo kaŋ tee ka timme

¹ Amaana jinaa [mo] ra ašariyayan goo kaŋ
ga cebe takaa kaŋ nda Irkoy goyoo ga teendi
nda takaa kaŋ Irkoy hugoo ga tiya laboo ga.

² Hukkum cinandi, nga nongu jinaa se i ga nee
nongu henanantaa, nga ra fitilla gorodogoo goo,
nda taabaloo, nda takulawey kaŋ jisandi Irkoy
jine. ³ Rido hinkantoo dumaa ga hukkuu goo
kaŋ se i ga nee nongu henanantey ihenanantaa.

⁴ Dugu diinandidogoo kaŋ i n'a tee nda wura
goo a ra, nda sunduku kaŋ kuubi ka berandi
nda wura kaŋ ga amaanaa cebe kaŋ huru Irkoy
nda nga jamaa game, nga ra wura kusoo goo
kaŋ ra ŋaahayaa kaŋ se i ga nee manoo goo,
nda Haruna goboo kaŋ bagu ka zay, nda tondi
walhawey kaŋ ga amaanaa šenney hantumandi.

⁵ Sundukoo, almalayka daržantey kaŋ se i ga nee

† **8:12** 8.8–12 Žeremi 31.31–34. ‡ **8:13** 8.13 Sorro 8to.

šerib kaŋ i n'i tee goo daabirjoo* boŋ, i ga ngi biyey k'a gum. Sohõ da ir si huru šenney wey fesufesuyanoo ra.

⁶ Takaa woo nda hayey soolandi, waati kul sargari juwalkey si huru kala hukukumoo nongu jinaa ra ka ngi goyoo tee. ⁷ Amma nongu hinkan-too sargari juwalkey jineboraa hinne no ma huru a ra cee folloku jiiroo ra, woo din mo kala kuri ma bara a kone. A ma kuri sargari kaa nga boŋ se, a m'a kaa jamaa dereyaney se. ⁸ Takaa woo nda Hundi Henanantaa baa nga ma cebe ir se kaŋ nongu henanantey ihenanantaa mana feeri, kullihinne hukukum jinaa ga bara. ⁹ Hukukumoo man'ti kala bii waatoo woo se, maanaa nooyaney nda sargarey si hin ka boraa kaŋ g'i kaa binoo tabatandi Irkoy goyoo ra. ¹⁰ Goyoo din si teendi de nda kala ŋaahaya, nda haŋhaya, nda alwala dumi-dumiyaŋ. Wey man'ti kala kabehayayaŋ kaŋ ga bara hala waatoo kaŋ ra Irkoy na hayey barmay.

¹¹ Amma Almasihu kaa, nga ti haya henney kaŋ kaa† sargari juwalkey jineboraa. A mana bisa nda kala hukukum kaŋ ga beeri, a ga timme, kabe man'a tee, maanaa aduŋŋa woo kaŋ takandi s'a may. ¹² A mana huru nongu henanantey ihenanantaa ra nda jindaaruyaŋ kuri wala haw-izeyaŋ kuri, amma nga boŋ kuroo nda a huru cee folloku no din ka duu sawalyan abadante. ¹³ Zama nda a gar jindaaruyaŋ kuri, wala haw yaaruyaŋ kuri, wala haw zan kaŋ i

* **9:5** 9.5 Daabirjoo woo no ma zunubey daabu. † **9:11** 9.11 «haya henney kaŋ kaa», hantum fooyaŋ ga nee «haya henney kaŋ ga kaa».

n'a ton ka boosoo say-say borey žiibey ga, ga ngi tarayheroo henanandi k'i kaarandi, ¹⁴ taka foo nda Almasihu kuroo kaŋ Hundi abadantaa albarkaa ra na nga boŋ noo sanda sargari kaŋ ga laybu sii, si war lakkaley henanandi ka hun teegoyey ra kaŋ ga koy buuyan here hala war ma goy Irkoy hunantaa se?

¹⁵ Woo maaganda se, Almasihu ti amaana taaga waafakandikaa. Borey kaŋ na hooyan tee amaana jinaa waati, a buu ngi feeriyanoo se, hala borey kaŋ ciyandi ma duu tubu abadantaa kaŋ allaahidoo zandi i se.

¹⁶ Tubu-kaddaasu, waati kaŋ a henan kaŋ koyoo buu, nga no a goo nda alfayda. ¹⁷ Tubu-kaddaasu sii nda alfayda kala waati kaŋ koyoo buu, kullihinne koyoo ga huna, a sii nda gaabi.

¹⁸ Woo maaganda se amaana jinaa mo mana gorandi kala nda kuri. ¹⁹ Waatoo kaŋ Musa na ašariyaa yaamarey kul har jamaa se affoo-foo ka ben, a na haw-izeyan kuri, [nda jindaaruyan kuri,] nda hari, a n'i say-say nda feeji haabu ciray zaram, nda izopu bundu, citaaboo hunday ga nda jamaa kul ga. ²⁰ A nee: «Woo ti amaanaa kuroo kaŋ Irkoy n'a yaamar war se.»‡ ²¹ Takaa din da, a na kuroo say-say hukcumoo ga nda jinawey kul kaŋ goo no Irkoy goyoo se. ²² A ga himandi ašariyaa ra, haya kul si henanandi nda kala kuri, nda kuri mana mun, zunubu yaafayan sii no.

Almasihu buuyanoo no ma zunubu yaafa

‡ 9:20 9.20 Fattaroo 24.8.

²³ A nka waazibi hayey kul kaŋ goo beenaa ra himakasinawey ma henanandi nda takaa woo. A nka tilasu beenaa hayey mo ma henanandi nda sargari kaŋ bisa ey. ²⁴ Almasihu mana huru Irkoy hugoo ra kaŋ teendi nda kabe, kaŋ ga hima nda Irkoy hugu cimoo. Beenaa zaati ra a huru, a goo ma kay Irkoy jine ir se. ²⁵ Koyne mo man'ti hala a ma duu ka nga boŋ noo sanda sargari cee booboyaŋ sanda takaa kaŋ nda sargari juwalkey jineboraa kaŋ jiiri kul a ga huru nongu henanantaa ra nda kuri waani. ²⁶ Nda woo no, a hima ka zarabi cee booboyaŋ za aduŋŋa daaruroo ga. Sohõ, cee folloku no a bangay, zamaney benantaa ga, a na nga boŋ tee sargari ka zunubu tuusu. ²⁷ A dunbandi kaŋ adamize kul si buu kala cee folloku jina ciitoo ma kaa. ²⁸ Takaa din da, Almasihu mo nondi sargari cee folloku hala a ma boro boobo zunuboo jeejaa zaa. Cee hinkantoo ga a ga kaa, amma man'ti zunubu se, a mma kaa ka borey hallasi kaŋ g'a batu nda cahāyan.

10

¹ Ašariyaa man'ti kala haya henney kaŋ goo kaa biyoo, man'ti nga hunday ti hayey din. Abada a si hin ka borey tee boroyaŋ kaŋ tee ka timme kaŋ ga man Irkoy nda sargariyaŋ kaŋ si ben kaŋ i g'i kaa jiiri kul. ² Nda man'ti woo, borey kaŋ ga Irkoy gana nda takaa woo mma henan cee folloku ngi zunubey ra, i si zunubu maate ngi ga, i si sargari kaa koyne. ³ Amma sargarey wey kul kaayanoo mm'i hongandi jiiri

kul ngi zunubey. ⁴ Zama haw yaaru kuri nda jindaaru kuri si hin ka zunubu kaa.

⁵ Woo maaganda se waatoo kaŋ Almasihu kaa aduŋŋa ra, a nee Irkoy se:

«N'si baa sargari, n'si baa nooyan,
gaaham no n'daŋ ay ga.

⁶ Sargari kukurantey wala zunubu sargarey si kan ma ne.

⁷ Ay nee:

«Nga ne, agay ne ma kaa ka ni ibaayoo tee, ay Koyoo,
sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Citaabu kunkunantaa ra ay ga.»*

⁸ A nka jin ka nee:

«N'si baa sargari, nda nooyan, nda sargari kukurante, nda zunubu sargari,

i mana kan ma ne.»

Ba kaŋ se hayayaŋ no kaŋ ga nondi ka sawa nda ašariyaa. ⁹ A nee koyne:

«Nga ne, agay ne ma kaa ka ni ibaayoo tee.»

A ga sargari jinaa tuusu ka ihinkantoo gorandi.

¹⁰ Irkoy ibaayoo woo albarkaa ra ir jisandi jere ga Irkoy se, zama Isa Almasihu na nga kunturoo noo a ma tee sargari cee folloku.

¹¹ Sargari juwalkaw kul mma kay zaari kul ka nga goyoo tee. Cee boobo haya follokey no a g'i noo sargari kaŋ abada i si hin ka zunubu kaa.

¹² Amma Almasihu na sargari folloku kaa kaŋ ga zunubu yaafa, woo banda ga, a goro Irkoy

* **10:7** 10.5-7 Zabur 40.7-9.

kabe hennaa ga hala abada.† 13 Sohõ a ga batu hala nga iberey ma tee taari ka danjandi nga cewey cire. 14 Zama sargari folloku albarkaa ra a na borey tee timmanteyan hala abada kan ga yeetandi jere ga Irkoy se.

15 Hundi Henanantaa mo na nga seedetaraa tee ir se. Zama waatoo kan a nee:

16 ««Amaanaa kan ay g'a zaa i se zaarey wey banda ga», war Koyoo k'a har, <ay g'ay ašariyawey danj biney ra, ay g'i hantum lakkaley ra»»,

17 a nee koyne: «Ay si yee ka hongaa nga zunubey nda nga teegoy futawey.»‡ 18 Nongu kan ra yaafayan teendi, sargari si yee ka hun zunubu se.

Ir ma man Irkoy

19 Woo se, ag'armey, ir goo nda fondo nda naanay ka huru nongu henanantaa ra Isa kuroo albarkaa ra. 20 A na fondo taaga hunante feeri ir se kan ga bisa nda hukumoo ridowoo, maanaa nga gaahamoo. 21 Ir goo nda sargari juwalkaw beeri kan gorandi Irkoy hugoo boj. 22 Ir ma man Irkoy nda bine kaaray nda naanay timmante, ir ma duu bineyan kan henan ka mooru ifutu kan ir bay ir lakkaley ra kan ir n'a tee nda gaaham kan jumay nda hari henanante. 23 Ir ma gaabandi ka gaabu ir naataa haryanoo ga bila

† 10:12 10.12 «Amma Almasihu na sargari folloku kaa kan ga zunubu yaafa, woo banda ga, a goro Irkoy kabe hennaa ga hala abada», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Amma Almasihu na sargari folloku kaa zunubey se hala abada, woo banda ga, a goro Irkoy kabe hennaa ga». ‡ 10:17 10.16-17 Žeremi 31.33-34.

binehunay, zama bora kaŋ na allaahidoo zaa ga laadir. ²⁴ Ir ma cere hawgay ka cere gaabandi baji nda teegoy henna ga. ²⁵ Ir mas'ir margaroo naŋ sanda takaa kaŋ nda boro fooyaŋ ga doona k'a tee. Ir ma cere bine dan, waaniwaani war ga dii ciitoo zaaroo ga baa ka too.

²⁶ Nda ir ga muray ka cindi ka zunubu tee, ka gar ir duu cimoo bayraa, sargari sii no koyne kaŋ ga zunubu yaafa. ²⁷ Amma haya sii no kala ciitoo batuyanoo kaŋ ga boro hunburandi nda nuune futaa kaŋ ga iberey gon. ²⁸ Boro kaŋ na Musa ašariyaa yankar, bila hinnari a ga wiiyandi seede hinka wala ihinza šennoo ga. ²⁹ De war ga hongu macin ti zukandoo kaŋ nda bora ga hima kaŋ na Irkoy Iz'aroo kaynandi, ka amaanaa kuroo kaŋ n'a henanandi tee yaada, ka Irkoy Hundi tamallantaa wow? ³⁰ Zama ir ga bora bay kaŋ nee: «Agay no ma boro zukandi, agay no ma boro bana.»§ A nee mo: «War Koyoo ga nga jamaa ciiti.»* ³¹ Almasiiba ti boro ma kaŋ Irkoy hunantaa kaboo ra!

³² Wa hongu war zaari jinawey, war lakkaley feeriyanoo banda ga, war na wongu šenda hotta tangam, ³³ kaŋ cee fooyaŋ i na war wow ka war kabekunafutay borey jine wala mo war tee affoo borey bande kaŋ i g'i tee takaa woo. ³⁴ War zarabi kasa-izey bande†, war yadda nda jaali i ma war almaanoo taa war kone, zama war ga bay kaŋ war goo nda alman henna

§ **10:30** 10.30 Alhukumoo 32.35. * **10:30** 10.30 Alhukumoo 32.36. † **10:34** 10.34 «War zarabi kasa-izey bande», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «War na hinnari cebe kasa-izey se».

duumante. ³⁵ War masi war naanayyanoo fur, a goo nda sufuray beeri. ³⁶ War ga too muņeyan ga hala war ma duu ka Irkoy ibaayoo tee ka duu allaahidoo kaŋ a n'a zaa. ³⁷ Zama Citaaboo nee: «Ne nda kayna, nda cahāyan, bora a kaŋ ga hima ka kaa ga kaa, a si gay.

³⁸ Ay boro šerrantaa si huna kala nda naanaa albarkaa.‡

Amma nda a yee nda banda, ay binoo si bag'a.»§

³⁹ Amma ir, ir sii borey ra kaŋ ga yee banda ka halaci. Ir sii kala borey ra kaŋ ga naanay ka ngi hundey hallasi.

11

Ir Izirayel hayragey naanayyanoo

¹ Naanayyan man'ti kala ma hakiika kaŋ naataa kaŋ n'duu a šikka sii a ra, hayey kaŋ n'si dii ey ti cimi. ² Nga no ka kate Irkoy ma seedetaray henna har ir hayragey ga.

³ Naanayyan ka kate ir ma faham kaŋ Irkoy meešennoo ka aduņna daaru, taka kaŋ ra hayey kaŋ ir ga dii ey mana hun kala hayey ra kaŋ moo si dii ey.

⁴ Naanayyan ka kate Habila ma sargari kaa Irkoy maņnoo ga kaŋ baa Kabila wanoo. Naanayyanoo woo se seedetaray teendi a ga kaŋ boro šerrante no. Irkoy na seedetaray tee nga

‡ **10:38** 10.38 «Ay boro šerrantaa si huna kala nda naanaa albarkaa», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Ay bora a kaŋ naanaa n'a tee boro šerrante, ga huna». § **10:38** 10.38 Habaku 2.3–4.

nooyaney ga. Woo maaganda se, ba kaŋ a buu, a ga ŝelanŋ.

⁵ Naanayyan ka kate Henok ma zandi bila nda a ma dii buuyan. Boro kul mana dii a koyne, zama Irkoy k'a zaa. Za a mana zandi, a duu seedetaray kaŋ nee boro no kaŋ kan Irkoy se. ⁶ Bila naanayyan boro si hin ka kan Irkoy se. Boro kaŋ man Irkoy, kala a ma naanay kaŋ Irkoy ga bara, de mo a ga borey bana kaŋ g'a ceeci.

⁷ Naanayyan ka kate Nuhu ma sunduku beeri tee k'a tee harihii waatoo kaŋ Irkoy na hayayan cebe a se kaŋ boro si dii ey. Irkoy hunburay ra a n'a tee ka nga hugoo borey halasi. Nga naanayyanoo cebe kaŋ adupna borey, boro laalayan no, nga naanayyanoo sabbu se a diyandi boro ŝerrante.

⁸ Naanayyan ka kate Ibirahima ma tuuru Irkoy ciyayanoo se ka koy nongu ra kaŋ a ga hima k'a tubu. A koy bila nda a ma bay nongoo kaŋ ra nga ga koy. ⁹ Naanayyan ka kate a ma koy goro gandaa ra kaŋ allaahidoo zandi a se. A goro hukkumyan cire. Isiyaka nda Yakuba kaŋ na allaahidu follokaa tubu Irkoy do mo goro hukkumyan cire. ¹⁰ A na koyraa batu kaŋ goo kaa kaŋ goo nda asaasu henna, Irkoy ti bora kaŋ ga takaa kaŋ nda a ga cina žeeri, nga ti cinakaa mo.

¹¹ Naanayyan ka kate Sarata mo, ba kaŋ se woy gun no, ba kaŋ se nga jiirey boobo, a hin ka ize dan adupna ra, zama bora kaŋ na allaahidoo

zaa, a n'a dii laadirante.* 12 Woo maaganda se aru folloku kaŋ a ga hima nda gaahamoo buu na jama hay kaŋ ga boobo sanda beenaa handarawey, sanda labutaasoo kaŋ goo teekoo mijoo ga kaŋ hinnaa si hin ka kabandi.

13 Borey wey kul mana buu kala naanayyan ra, i mana duu hayey kaŋ allaahidey zandi i se, amma i n'i honnay nongu mooro ra, i n'i foo. I yadda kaaray kaŋ ngi man'ti kala yawyaŋ nda naarukawyaŋ laboo ga. 14 Borey kaŋ ga ŧelaŋ nda takaa woo, ga cebe kaaray kaŋ ganda tana no ngi g'a ceeci. 15 Koyne mo nda a gar i nka faaji gandaa se kaŋ ra i fatta, i duu fondo ka yee. 16 Amma sohō i ga ganda ceeci kaŋ baa woo din, maanaa beenaa wanoo. Woo maaganda se Irkoy si haw nga ma ciyandi nda ngi Irkoy, zama a na koyra hanse i se.

17 Naanayyan ka kate, waatoo kaŋ Ibrahima siyandi, a na Isiyaka tee sargari. A na nga iz'aru follokaa tee sargari, nga kaŋ allaahidu zandi a se. 18 Irkoy bay ka bayrandi a se ka nee: «Isiyaka no ma duu ma ne hayyan kaŋ ra ni maapoo si dere.»† 19 Ibrahima laasaabu ka dii kaŋ ba bukaw, Irkoy ga hin k'a tunandi. Woo maaganda se izoo yee a ga sanda haya kaŋ tun bukawey game.

* **11:11** 11.11 «Naanayyan ka kate Sarata mo, ba kaŋ se woy gun no, ba kaŋ se nga jiirey boobo, a hin ka ize daŋ aduŋŋa ra, zama boraa kaŋ na allaahidoo zaa, a n'a dii laadirante», Grek ŧenni ra, almaganaa faa ti «Naanayyan ka kate mo Ibrahima nda Sarata, ba kaŋ se woy gun no, ba kaŋ Ibrahima jiirey boobo, a hin ka ize daŋ aduŋŋa ra, zama boraa kaŋ na allaahidoo zaa, Ibrahima n'a dii laadirante.» † **11:18** 11.18 Sintinoo 21.12.

²⁰ Naanayyan ka kate Isiyaka ma gaara Yakuba nda Eso se hayayan kan ga kaa ga.

²¹ Naanayyan ka kate Yakuba, waatoo kan a goo buuyan mee ga, a gaara Isufi iz'arey se nda affoo-foo. A dibi nga bundoo mijoo ga ka sujudu.

²² Naanayyan ka kate, waatoo kan Isufi buyanoo man, a šelan Izirayel borey fattayanoo ga Misira ra. A na yaamar noo nga birey here.

²³ Naanayyan ka kate, waatoo kan Musa hayandi, nga hayragey m'a tugu handu hinza, zama i dii kan zankaa ga boori, de i mana hunbur kokoyoo yaamaroo.

²⁴ Naanayyan ka kate, waatoo kan Musa beeri, a wanji nga ma ciyandi Firawuuna ize woyoo iz'aroo. ²⁵ A suuba nga ma žilla Irkoy jamaa bande nda nga ma maakaani waati kayna zunubu ra. ²⁶ A dii kan kaynandoo kan i n'a tee Almasihu se goo nda gomni beeri ka bisa Misira almaanoo, zama a si dii kala sufuraa.

²⁷ Naanayyan ka kate a ma hun Misira bila nda a ma hunbur kokoyoo futuyanoo. A gaabandi sanda boro kan ga dii bora kan si diyandi.

²⁸ Naanayyan ka kate a ma Borcintaraa jingaroo tee ka kuri danyanoo tee hala halacikaa masi too Izirayel gunde jinawey do.

²⁹ Naanayyan ka kate i ma teeko Hari Ciraa dunbu ka bisa sanda labu koga, ka gar Misira borey kan nee ngi g'a tee, i yoole.

³⁰ Naanayyan ka kate Žeriko cetewey ma kan waatoo kan i n'i kuubi jirbi iyye. ³¹ Naanayyan ka kate woykuuroo Rahab mana halaci borey

kaŋ si haŋajer Irkoy se bande, zama a nka monnokey yawzunbay nda alaafiya.

³² Macin no ay ga nee koyne, zama ay si duu ay boŋ ka ŋelaŋ Žedewoŋ ga, nda Barak, nda Samsoŋ, nda Žefte, nda Dawda, nda Samiyel, nda annabey. ³³ Ngi kaŋ naanayyanoo ka kate i ma hin laamawey, i laama nda ŋerretaray, i duu allaahidey hayey, i na ganjihaylawey miŋey daabu, ³⁴ i na nuunaa gaaboo wii, i hallasi takubaa ra. Ngi yalaafuyanoo ra i duu gaabi, i duu hinay wongoo ra, i na wongu-ize waaney gaaray. ³⁵ Woyyaŋ kaŋ borey buu, borey tun ka nondi i se, affooyaŋ gurzugay, zama i mana yadda ka Irkoy yankar hala i ma ngi feeri, amma i baa ngi ma duu tunyan henna. ³⁶ Affooyaŋ mo i n'i sii k'i kaŋikaŋi, k'i barzu, k'i haw k'i daŋ kasu. ³⁷ I n'i warra nda tondi k'i wii, i n'i dunbu nda cendi, i n'i wii nda takuba, i mana huna nongu foo, i bankaaray nda feeji kuuru nda hancin kuuru, i tilasu, i n'i zarabi, i n'i žilla. ³⁸ Ngi kaŋ naanay, aduŋŋa si hima nda ngi dumey, i dere saajey nda tondi hondey ra, nda tondi guusey ra, nda laboo guusey ra.

³⁹ Borey wey kul, seedetaray henna harandi ngi naanayyanoo ga, woo kul, i mana duu hayaa kaŋ allaahidoo zandi i se. ⁴⁰ Zama Irkoy na haya kayandi ir se kaŋ ga hanse ka hennay, hala i masi tee timmante bila ir.

12

Baaba Irkoy ga nga izey aladabu

¹ Woo se ir mo, zama seede jamaa woo g'ir kuubi k'ir bere, ir ma jeeje kul nda zunubu kanj ga cahã k'ir daabu fur, ir ma zuraa zuru kanj goo ir jine nda mupeyan. ² Ir m'ir moyey kanji Isa ga kanj ti naanayyan koyoo, nga ti timmandikaa. Naaloo kanj g'a batu maaganda se, a yadda ka buu kanjandibundoo ga, a mana haawoo guna kanj goo a ra, a goo ma goro Irkoy kokoy gorodogoo kabe henna ga.

³ Wa hongu bora a kanj na zunubantey kakawey mupe hala war masi nanj war ma fara, war biney masi duu ka hun. ⁴ War zunuboo wonguyanoo ra, war mana gurgay jina hala nongu kanj ga i ma war kurey mun. ⁵ War nka dirna hoyraa kanj ga šelanj war se sanda iz'aruyan, a nee:
«Ay iz'aroo, mas'ir Koyoo aladaboo kaynandi kanj a g'a tee ma ne.

De mo ni binoo masi hun nda a ga ni layboo cebe.

⁶ Zama bora a kanj ir Koyoo ga bag'a no a g'a aladabu.

Bora a kanj a g'a dii nga izoo no a g'a gooji.»*

⁷ Wa gurzugay mupe, nga nda war ga aladabu. Irkoy mma war dii nga iz'arey. May ti izoo kanj baaboo si aladabu? ⁸ Amma nda war si duu aladaboo kanj borey kul ga duu a, war man'ti kala taray izeyan, war man'ti nga izey. ⁹ Koyne mo adunna ra ir duu baabayan kanj n'ir aladabu, ir n'i beerandi. Ir s'ir boŋ yeeti ganda hundey Baaba se ka duu hunayan wala? ¹⁰ Cimi no i s'ir borey aladabu kala waati kayna se ka sawa nda woo kanj ga kan i se, amma nga, a s'ir aladabu

* **12:6** 12.6 Yaasawey 3.11-12.

kala ir nafaa se ka duu nga henanyanoo ra. ¹¹ Ka gar aladabuyan kul, dogoo din da a si hima nda paali haya, binemarayyan no. Amma waati banda ga, bora a kan duu a, ga duu nga gomney kan ti alaafiya nda šerretaray.

Hoyrayyan nda yaamaryan

¹² Woo maaganda se «wa war kabey kan fara šerre ka boori nda war kanjey kan ga jijiri.»†

¹³ «Wa fondo šerranteyan tee war cewey se»‡ hala woo kan ga sinbar masi golbi, amma a ma duu baani.

¹⁴ Wa ceeci alaafiya ma bara war nda borey kul game, nda henanyan, bila henanyan boro kul si dii ir Koyoo. ¹⁵ Wa hawgay boro kul masi Irkoy anneema yala. Boro kul masi nan dooray ma zay nga binoo ra ka boro boobo žiibandi. ¹⁶ Woy nda aru izefututaray teekawyan masi bara war game, haya henanante kaynandikaw masi bara war game, sanda Eso kan na nga izejinawtaraa neere ŋaayan de se. ¹⁷ War ga bay kan woo din banda ga, kan a baa nga ma duu gaararoo, i wanji a ga. A mana duu taka kul kan nda nga ga takaa barmay, ba kan a n'a ceeci nda hēeni.

¹⁸ War mana too tondi hondoo§ do kan ga boro ga hin ka tuku, war mana too nuunaa kan ga dii do, war mana too kubaa do, war mana too kubay beeroo do, war mana too hewkuroo do, ¹⁹ war mana maa laati beeroo jindoo, war mana maa boro jinde. Borey kan maa jindoo nee jindoo masi yee ka šelan ŋi se koyne. ²⁰ Zama i

† **12:12** 12.12 Ezayi 35.3. ‡ **12:13** 12.13 Yaasawey 4.26.

§ **12:18** 12.18 Sinay tondi hondoo no.

mana hin ka yaamaroo mupe kaŋ nee: «Ba nda adabba ka tuku tondi hondoo ga, i g'a warra nda tondi k'a wii.»* 21 Hayaa kaŋ i dii a hanse k'i hunburandi hala nongu kaŋ ra Musa nee: «Ay hanse ka hunbur hala ya mma jijiri.»†

22 Amma war too Siyoŋ tondi hondoo do nda Irkoy hunantaa koyraa kaŋ ti Žerizalem kaŋ goo beenaa ra, nda almalayka zenber-zenberyaŋ kaŋ ti jingaroo hoorawey margaroo, 23 nda gunde jinayaŋ margaroo kaŋyaŋ hantumandi beenaa ra, nda Irkoy kaŋ ti borey kul ciitikaa, nda boro šerrantey hundey kaŋ Irkoy n'i tee boro timmanteyaŋ. 24 War too Isa do kaŋ ti amaana taaga waafakandikaa, nda kuroo ga kaŋ sayandi kaŋ ga šelaŋ ka bisa Habila wanoo.

25 Wa hawgay war masi wanji bora a ga kaŋ ga šelaŋ. Zama nda borey din kaŋ wanji bora a ga kaŋ ga šelaŋ laboo ga mana hallasi, taka foo nda ir ga hin ka hallasi nda ir na banda bere bora a se kaŋ šennoo hun beenaa ra? 26 Nga kaŋ jindoo ga laboo jijirandi, amma sohō a na allaahidu zaa ka nee: «Man'ti laboo hinne no ay ga yee koyne k'a jijirandi, ay ga beenaa mo jijirandi.»‡ 27 «Yee koyne» woo kaŋ harandi ka bisa ga cebe kaŋ hayey kaŋ goy aduŋŋa takaroo ga, ga jijiri hala hayey kaŋ si jijiri ma cindi.

28 Zama ir ga hima ka duu laama kaŋ si tun, ir ma Irkoy anneemaa dii henna kaŋ nda ir ga goy a se nda taka kaŋ ga kan a se, nda beeray nda

* 12:20 12.20 Fattaroo 19.12. † 12:21 12.21 Alhukumoo 9.19.

‡ 12:26 12.26 Aže 2.6.

hunburay. ²⁹ Zama ir «Irkoy man'ti kala nuune beeri»§.

13

Takaa kaŋ ra boro ga kan Irkoy se

¹ Wa koy jine armataray baji ra. ² War masi dirŋa yaw zumandiyan, nga ka kate boro fooyan ma almalaykayan zumandi bila nda i ma bay. ³ Wa hongu kasa-izey sanda war mma bara i bande kasaa ra. Wa hongu borey kaŋ i g'i žilla, zama war mo, gaaham goo war se.

⁴ Borey kul ma hiijay beerandi, kurpe nda wande ma laadir, zama woy nda aru izefututaray teekey nda zinateerey, Irkoy g'i ciiti.

⁵ Nooru baji masi war gongu, war ma wasa nda woo kaŋ goo war kone, zama ir Koyoo hunday nee: «Ay si ni naŋ abada, ay si ni fur abada.»*

⁶ Woo se ir ga hin ka nee nda naanay:
«Ay Koyoo ti ay faabakaa,
ay si hunbur haya kul,
macin no boro ga hin k'a tee ya ne?»†

⁷ Wa hongu war jineborey kaŋ na Irkoy meešennoo har war se, wa ngi dira takaa guna ngi hunaroo benantaa ga, wa ngi naanayyanoo denden. ⁸ Isa Almasihu follokaa no bi, nga no hō, nga no hala abada. ⁹ War masi naŋ cawandiyan dumi-dumiyan nda cawandiyan waaniyan ma war lakkaley bere, zama a ga boori Irkoy ma nga anneemaa ka boro binoo tabatandi, man'ti

§ 12:29 12.29 Alhukumoo 4.24. * 13:5 13.5 Alhukumoo 31.6, 8; Žozuwe 1.5. † 13:6 13.6 Zabur 118.6.

ɲaayanɲan ašariyaa kaɲ mana bay ka borey nafa kaɲ ga dira nda ey k'a tee.

¹⁰ Ir goo nda sargari tonadoo kaɲ sargari juwalkey kaɲ ga goy Irkoy hukkumoo ra sii nda fondo ka hayaa ɲaa kaɲ ga sargandi.

¹¹ Adabbawey kaɲ sargari juwalkey jineboraa ga ngi kurey ka koy nongu henanantaa ra zunubu tuusuyanoo se kunturey si tonandi kala jamaa kaloo se taray.‡

¹² Woo se Isa mo, hala nga ma duu ka jamaa henanandi nda nga boɲ kuroo, a zarabi koyraa miɲoo se banda.

¹³ Adiši ir ma fatta ka koy a do jamaa kaloo se taray, ir ma kaynandoo zaa sanda nga. ¹⁴ Zama ne ra koyra kaɲ ga duumi sii no, woo kaɲ goo kaa no ir g'a batu.

¹⁵ [Adiši] ir masi fay nda ka saabuyan sargari kaa Irkoy maɲɲoo ga Isa Almasihu albarkaa ra, maanaa nga maɲɲoo saabuyanoo ma bara ir miɲey ra. ¹⁶ War masi dirɲa ihenna teeyan, war ma cere faaba nda war almaanoo, zama sargarey wey dumey no ma kan Irkoy se.

¹⁷ Wa haɲajer war jineborey se, war ma war boɲ yeeti ganda i se, zama ngi no ma war hundey lakkal, Irkoy ga kaa k'i hãa. Wa woo tee hala i ma war juwal nda ɲaaliyan bila taabi kaɲ sii nda war se nafaw.

¹⁸ Wa Irkoy ɲaaray ir se, ir ga naanay ka bay kaɲ ir biney ga boori, ir ga baa ir ma dira nda fondaa haya kul here. ¹⁹ Ay g'a šendandi war ga war m'a tee hala ya cahã ka yee war ga.

Saabuyan

‡ **13:11** 13.10–11 Sargarey 16.27.

²⁰ Irkoy kaŋ ti Alaafiyakoyoo kaŋ na feeji kurkaw beeroo, ir Koyoo Isa tunandi ka hun bukawey ra amaana abadantaa kuroo albarkaa ra, ²¹ ma war tee timmanteyan ka teegoy henna dumi kul tee nga ibaayoo se. A ma haya tee ir ra kaŋ ga kan a se Isa Almasihu albarkaa ra kaŋ darža ma bara a ga abada [hala abada]! Amin.

Fooyan kokorantaa

²² Ag'armey, ay g'a wiri war ga, war ma hoyraa šennoo woo dii, zama haya kayna de no ay n'a hantum war se. ²³ War ma bay kaŋ ir armaa Timote taŋandi. Nda a kaa tanba, agay nda a ga koy dii war. ²⁴ Wa war jineborey kul foo, nda Irkoy boro henanantey kul. Ir armey kaŋ goo Itali gandaa ra ga war foo. ²⁵ Irkoy anneemaa ma bara war kul bande.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328